

GAL, Susan; IRVINE, Judith T. (2019).
Signs of difference: Language and ideology in social life.
Nova York: Cambridge University Press. 319 p.

Vet aquí una mena de balanç de l'obra de dues veteranes antropòlogues lingüistes dels Estats Units, que han treballat força en un tema que ha d'interessar molt els investigadors socials de les llengües al nostre país: les ideologies lingüístiques. En una entrevista promocional del volum, Gal i Irvine resumeixen què són per a elles les ideologies: «We see ideologies as regimes of value, socially based and semiotically constructed, pertaining to practices and actions in everyday life, as well as to grand projects; and incorporating a point of view».

El llibre és ambiciós i suggeridor: parteix de la constatació que les afirmacions sobre les llengües no tracten solament de la llengua i mai no són només declaracions, sinó que també comporten posicions ideològiques. Aquestes concepcions de les llengües depenen de processos de diferenciació. I, per a entendre aquests processos, Gal i Irvine recorren a conceptes, no sempre clars, de Charles Sanders Peirce (1839-1914), un iniciador de la semiòtica, bastant caòtic i de mal classificar. Desgraciadament, les obres de Peirce són poc traduïdes al castellà (o encara menys al català), o molt confusionàries perquè han sofert diverses modificacions en els conceptes i la nomenclatura emprats.

Gal i Irvine assenyalen de la manera següent el seu objectiu: escatir «how do discourses about difference—even if about mere contrast—naturalize hierarchy and domination» i alhora «to seek fundamental insights into the nature of signs and sign-relations» (p. 1).

La visió de Gal i Irvine sobre les ideologies és processual i relativa, mai essencialista: les ideologies no són mai simplement veritables o falses, sinó que sempre ocupen una posició determinada, comporten comparació i perspectiva.

Gal i Irvine tracten de presentar com les idees de la gent sobre les llengües, les seves maneres de parlar i els seus estils expressius són afaiçonats per les seves posicions i els seus valors socials. La pregunta clau que plana al llarg de tot el llibre és: «com es fan (i es desfan) les diferències?». Les autores es basen en la comparació i en canvis de perspectiva i expliquen com les diferències en trets expressius (lingüístics, però no només lingüístics) expressen i construeixen estereotips, espais i activitats.

El llarg assaig que glossem aquí argumenta que el treball ideològic de tota mena és fonamentalment comunicatiu i que les posicions socials, els projectes i els moments històrics influeixen i alhora són influïts per les idees que té la gent sobre les pràctiques comunicatives. Per a fer-ho, Gal i Irvine es basen tant en els seus treballs etnogràfics a l'inici de la seva carrera com a antropòlogues lingüistes (recerques sobre una

comunitat magiar a Àustria, i sobre una comunitat wòlof al Senegal, respectivament) com en exemples diversos dels Estats Units. Val a dir que les referències a debats als Estats Units —per exemple, sobre la primera esmena (*first amendment*) de la seva Constitució, o sobre l'autorització de posseir armes defensada sempre acèrrimament per la NRA (National Rifle Association)— haurien d'explicar-se millor pensant en els lectors no estatunidencs que no necessàriament han de conèixer aspectes locals de la vida nord-americana.

El llibre usa un ampli ventall de termes de l'antropologia lingüística (*indexicality, typification, rhematization, axis of differentiation, fractal recursivity, erasure, regimentation...*) que probablement seran de mal entendre per a llecs en la matèria, començant per aquest ressenyador. Convindria afegir un glossari de termes al final del volum perquè el lector no es perdés en la profusió de casos.

Les autores, basant-se en una complexa semiòtica peirceana, mostren que un mateix tipus d'anàlisi funciona en molts exemples arreu del món i en èpoques diferents. L'assaig de Gal i Irvine probablement esdevindrà una fita en l'antropologia lingüística. Les dues professores, amb els seus conceptes i amb les seves comparacions, proporcionen moltes idees per a la recerca. Qui s'atrevirà a traduir-les i adaptar-les a les societats catalanoparlants?

Emili BOIX-FUSTER
Universitat de Barcelona